

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

Cap. 1. Cur de recta intentione hîc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

LIBER NONVS,

De recta Intentione.

CAPVT I.

Cur de illa hic agatur.

DE Intentione seu fine actionum cogitationumque nostrarum, ita multa statuerunt veteres, disputarunt noui, ut de re vulgatissima tacendum potius, quam latius differendum fuerit. Sed quando eam præterire non possum, leuius attingam, quam ipse postulat dignitas, cuius vnus si ratio haberetur, nõ breue volumẽ expletẽ.

Constat equidem, vix esse in quod acrius eum, qui animarum zelo vacat, inuigilare oporteat, quam in rectam & inflexam intentionem seruandam: nam & in medio rerum versatur, quæ timore, blanditiis, necessitate, cupiditate, laude, vituperatione, & sexcentis artibus dextrorsum & sinistrorsum, mentis propositum detorquere non cessant: quod si vniquam à recto fine in prauum flexerint, momento vno quidquid rectum, Deoque gratum videbatur, evertunt, diutinosque virtutum (ut putabatur) prouentus, occulta teredine exesos, inanis vanitati dissipandos tradunt. Quare committere non potui, quin is quæ de zelo dixi, hæc etiam quæ de Intentione dicentur adiungerem.

Ac præterea ne penitus de illa silerem, prohibebat magnus ille Paphnutius, qui interrogatus, cur in præceptis multi laberentur, & ad extremum vsque, in vita melioris professione suscepta, minime perseverarent, ita respondit, ut si non omnem, at certè maximam vim ad perseverandum, in recta intentione positam

Apud Pal-
lad. c. 95.

asseruerit. Ait enim; *Fieri non potest, ut qui pie viuunt, & rectè cogitant, incidant in ignominie lapsus, vel impostura demonum. Quicumque ergo prauo scopo & instituto, nempe ut hominibus placeant, & arroganti cogitatione virtutem videntur aggredi, in casus incidunt, Deo eos deserente ad eorum vtilitatem, ut cum se derelictos senserint, aut propositum aut actionem corrigant. Pergentibus & pluribus interiectis adiicit, Omnis ergo lapsus, siue fiat per linguam, siue per sensum, siue per actiones, siue per totum corpus, conuenienter proportioni arrogantia sit, per Dei derelictionem, parcentis iis qui derelinquuntur. Hac autè vobis dico, o viri, ut cum videritis aliquem, vita quidem peruersum, oratione autem apertum ad persuadendum, recordemini demonis, qui in sacra Scriptura cum Christo loquitur, & testimonij quod dicit, Serpens autem erat prudentissimus omnium bestiarum quæ erant super terram. cui prudentia potius detrimentum attulit, cum alia virtus non concurreret. Ecce quanti doctrinam, eloquentiam, sacrarum Literarum peritiam, recta intentione remota faciat: idemque de ceteris zeli actionibus dixeris, nempe non plus*

Gen. 2.

pluris, quàm res eas, quæ in ipsis etiam reperiuntur demonibus, & ab eis fieri possunt. Sed in rem ipsam veniamus.

CAPUT II.

Quid sit recta intentio ex ipsa natura petitur.

Quid recta sit intentio, apertius intelligemus, si cogitationem ad alia tantisper auertimus: quædam enim sunt quæ casu & præter intentionem contingere, quædam quæ naturæ vi, atque ingenito instinctu fieri dicuntur, & hæc utraque vel finem conuenientem fortiuntur, vel à fine sibi proposito aberrant.

Præter intentionem accidit, quod vel aliud quidpiam volenti, vel certè nihil eiusmodi cogitanti accidit, vt si pureum fodiens, thesaurum reperit; valetudinis gratia ambulans, in lapide durius impingit; lucrum è mercimoniis sperans, damnum reportat. Quæ cum accidunt, casu contingere dicuntur, quia cum actiones illæ ab hominibus, aliquid aliud spectantibus, alioque tendentibus fierent, interuenit alicunde vis quædam, vel emerit nouus rerum ordo, qui conatum eum totum alioversum deflecteret, atque ita præter expectationem res cadere: non secus atque si sagittam in scopum contentissimè rectissimeque directam, turbo vehementior auertat, ac etiam (quod in Theodosiana expeditione legimus) retro rapiat.

Rarius longè est, vt in iis quæ naturæ vi, & ingenito instinctu fiunt, præter intentionem aliquid accidat, & sine proposito exeidant: causarum enim naturalium eisdem passim effectus existere videmus, esseque admodum infrequens, vt abs eis dissonans quidpiam oriatur. In his autem propriè nulla est intentio alia, quàm vis & facultas tendens in vnum finem, naturæ sic præstitutum, vt quod aliud tendat non habeat, violentumque fuerit, vel portentosum, ac naturæ inimicum, quidquid contra feceris; vt si leuia deorsum, grauiasursum ferantur, si leones in mari, delphinos in terra alere tentaueris, aues cursu contendere, ceruos adfixis alis volare coegeris.

Sunt autem omnes, tam rerum sensu carentium, quàm animantium rationis expertiarum actiones, vsque adeò in vnum certum finem destinata, vt neque ab eo deflectere, nec ad plures queant tendere: cum enim neque cognitione, neque voluntate moueantur, sed vel solo ingenito appetitu, vel insita naturæ vi; ideo vnà se ipsæ propellant. Tunc autem & rectè moueri, & naturæ suæ numeros probè expleuisse dicuntur, quando id vberim præstant, quod viribus à natura inditis est consentaneum. laudatur arbor & ager fertilis, mollis lana, durus adamas, argentum candens, flauum aurum, liuidum plumbum, canis docilis, pinguis porcus, agilis equus, animosus leo, ceteraque similiter. Si verò huius in iudicando varietatis causam perquiris, non alià profectò cõperies, quàm naturæ in singulis con-